

Právo a lidské tělo: tělesná autonomie queer lidí

Abstrakt

Spolu s vývojem v oblasti postavení LGBT+ lidí se zvedá také konzervativní vlna v podobě antigender hnutí, které se zaměřuje zejména na omezování tělesné autonomie a reprodukčních práv queer lidí, ale i žen, na návrat k „tradičním“ hodnotám a upevnění nadřazeného postavení nukleární rodiny i heterosexuality. Nevyhýbá se přitom ani místnímu prostředí. Tato práce má za cíl kriticky rozebrat, do jaké míry a jak je v současnosti tělesná autonomie queer lidí dosahována a jaký vliv má v tomto ohledu konstrukce pohlaví/genderu v právu.

První část se zaměřuje na feministickou a queer teorii s důrazem na roli queer teorie v rámci teorie práva. Jde o teoretický základ pro pohled na tělesnou autonomii queer lidí a její reflexi v právu. Součástí je také aspekt konstrukce pohlaví/genderu ve společnosti i s tím souvisejících trans a intersex kategorií. Závěr této kapitoly věnuji aktuální názorové a politické opozici vůči tělesné autonomii nejen queer osob.

V druhé části se zabývám právními i praktickými otázkami tělesnosti a autonomie queer lidí v kontextu pohlaví/genderu, a to zejména skrze příklad přístupu práva k trans a intersex osobám. Zaměřuji se na nucené zásahy do queer těl, jež jsou pro české prostředí aktuální – zejména podmínku kastrace pro úřední změnu pohlaví a normalizační zákroky u intersex dětí. Dále věnuji pozornost stejně podstatné možnosti podstoupit tělesné zásahy, které si daný člověk zvolí, a okolnostem, které v přístupu k nim mohou bránit. Závěrem se zamyslím nad pojetím pohlaví v právním řádu a nad potenciálním nastavením jeho regulačního modelu do budoucna.

Z popsaného omezování práv a zásahů do integrity queer osob vyplývá, že tělesná autonomie je s právní konstrukcí pohlaví/genderu neodmyslitelně spjata. Současná normativní koncepce opomíjí všechny, kdo nezapadají do jejich pevných a binárních kategorií. Za účelem zachování sebe sama se snaží popřít či bagatelizovat jejich identitu a normalizovat jejich těla. Je tak především na místě upustit jak od rigidity, tak binarity současné právní úpravy. Zároveň spolu s dílčími reformními kroky směřujícími ke zlepšení postavení dotčených osob je ale možné pokusit se přehodnotit i celkový přístup k této úřední kategorii a zvážit možnost upuštění od její státní registrace.